

**УХВАЛА
ПЕРШОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Якіменка Володимира Петровича про відповідність Конституції України (конституційність) окремого припису пункту 1 частини першої статті 8 Закону України „Про судовий збір“, частин другої, третьої статті 43 Господарського процесуального кодексу України

К и ї в
25 червня 2024 року
№ 118-1(II)/2024

Справа № 3-77/2024(164/24)

Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Юровська Галина Валентинівна (голова засідання, доповідач),
Лемак Василь Васильович,
Мойсик Володимир Романович,

розглянула на засіданні питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Якіменка Володимира Петровича про відповідність Конституції України (конституційність) окремого припису пункту 1 частини першої статті 8 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 14, ст. 87) зі змінами, частин другої, третьої статті 43 Господарського процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Юровську Г.В. та дослідивши матеріали справи, Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. До Конституційного Суду України звернувся Якіменко В.П. із клопотанням перевірити на відповідність статті 3, частинам першій, другій

статті 8, частині першій статті 19, статті 21, частинам першій, другій статті 22, частинам першій, другій статті 24, частинам першій, другій статті 55, частині першій статті 64, пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України (конституційність) окремий припис пункту 1 частини першої статті 8 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI зі змінами (далі – Закон), а саме словосполучу „позивача – фізичної особи“, частини другу, третю статті 43 Господарського процесуального кодексу України (далі – Кодекс).

Пунктом 1 частини першої статті 8 Закону встановлено, що, враховуючи майновий стан сторони, суд може своєю ухвалою за її клопотанням відстрочити або розстрочити сплату судового збору на певний строк, але не довше ніж до ухвалення судового рішення у справі за умови, що „розмір судового збору перевищує 5 відсотків розміру річного доходу позивача – фізичної особи за попередній календарний рік“.

Відповідно до частини другої статті 43 Кодексу „залежно від конкретних обставин суд може визнати зловживанням процесуальними правами дії, що суперечать завданню господарського судочинства, зокрема:

1) подання скарги на судові рішення, яке не підлягає оскарженню, не є чинним або дія якого закінчилася (вичерпана), подання клопотання (заяви) для вирішення питання, яке вже вирішено судом, за відсутності інших підстав або нових обставин, заявлення завідомо безпідставного відводу або вчинення інших аналогічних дій, спрямованих на безпідставне затягування чи перешкоджання розгляду справи чи виконання судового рішення;

2) подання декількох позовів до одного й того самого відповідача (відповідачів) з тим самим предметом та з тих самих підстав або подання декількох позовів з аналогічним предметом і з аналогічних підстав, або вчинення інших дій, метою яких є маніпуляція автоматизованим розподілом справ між суддями;

3) подання завідомо безпідставного позову, позову за відсутності предмета спору або у спорі, який має очевидно штучний характер;

4) необґрунтоване або штучне об'єднання позовних вимог з метою зміни підсудності справи, або завідомо безпідставне залучення особи як відповідача (співвідповідача) з тією самою метою;

5) укладення мирової угоди, спрямованої на шкоду правам третіх осіб, умисне неповідомлення про осіб, які мають бути залучені до участі у справі“.

За частиною третьою статті 43 Кодексу „якщо подання скарги, заяви, клопотання визнається зловживанням процесуальними правами, суд з урахуванням обставин справи має право залишити без розгляду або повернути скаргу, заяву, клопотання“.

Із матеріалів справи вбачається, що Якіменко В.П. звернувся до Верховного Суду з касаційною скаргою на ухвалу Північного апеляційного господарського суду від 8 березня 2023 року про повернення апеляційної скарги на додаткове рішення Господарського суду міста Києва від 21 грудня 2022 року у справі за позовом Равіна В.Л. до Кооперативу по будівництву та експлуатації індивідуальних гаражів „Лада-2“, приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Лосева В.В. про визнання рішення загальних зборів кооперативу недійсним.

Колегія суддів Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду ухвалою від 6 липня 2023 року відмовила у задоволенні клопотання Якіменка В.П. про звільнення його від сплати судового збору за подання касаційної скарги та з цих підстав її повернула, мотивуючи тим, що Якіменко В.П. не є учасником справи в розумінні приписів статті 41 Кодексу.

Колегія суддів Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду ухвалою від 2 листопада 2023 року залишила без розгляду повторну касаційну скаргу Якіменка В.П. на ухвалу Північного апеляційного господарського суду від 8 березня 2023 року як таку, що підпадає під ознаки зловживання правом.

На думку автора клопотання, оспорюваний припис Закону „є свідченням прямої дискримінації за процесуальним статусом учасника справи, що порушує конституційне право на рівний доступ до правосуддя“, а застосування

Верховним Судом оспорюваних приписів Кодексу „є свідченням вибіркового правосуддя, що порушує право на справедливий суд“.

2. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); суб'єктом права на конституційну скаргу є особа, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України (його окремі приписи) суперечить Конституції України (абзац перший частини першої статті 56); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону, та якщо вичерпано всі національні засоби юридичного захисту (за наявності ухваленого в порядку апеляційного перегляду судового рішення, яке набрало законної сили, а в разі визначеної законом можливості касаційного оскарження – судового рішення, винесеного в порядку касаційного перегляду) (абзац перший, пункт 1 частини першої статті 77).

Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається, що ухвала Колегії суддів Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 2 листопада 2023 року, на яку Якіменко В.П. посилається як на остаточне судове рішення, ухвалена не в його справі, а за позовом Равіна В.Л. до Кооперативу по будівництву та експлуатації індивідуальних гаражів „Лада-2“, приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Лосєва В.В. про визнання рішення загальних зборів кооперативу недійсним. Статусу учасника зазначеної справи або особи, щодо якої суд вирішив питання про права, інтереси та (або) обов'язки, Якіменко В.П. немає.

Отже, Якіменко В.П. не є суб'єктом права на конституційну скаргу в розумінні вимог абзацу першого частини першої статті 56 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 1 статті 62 цього закону – звернення до Конституційного Суду України неналежним суб'єктом.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Якіменка Володимира Петровича про відповідність Конституції України (конституційність) окремого припису пункту 1 частини першої статті 8 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI зі змінами, частин другої, третьої статті 43 Господарського процесуального кодексу України на підставі пункту 1 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – звернення до Конституційного Суду України неналежним суб'єктом.

2. Ухвала Першої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ПЕРША КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**